



## Samling af Afgørelser

DOMSTOLENS DOM (Femte Afdeling)

3. april 2014\*

»Præjudiciel forelæggelse — forordning (EF) nr. 1191/69 — offentlige tjenester i form af personbefordring — artikel 4 — ansøgning om ophævelse af forpligtelsen til offentlig tjeneste — artikel 6 — ret til kompensation for de byrder, der opstår som følge af opfyldelsen af en forpligtelse til offentlig tjeneste«

I de forenede sager C-516/12 – C-518/12,

angående anmodninger om præjudiciel afgørelse i henhold til artikel 267 TEUF, indgivet af Consiglio di Stato (Italien) ved afgørelser af 3. juli 2012, indgået til Domstolen den 15. november 2012, i sagerne:

**CTP – Compagnia Trasporti Pubblici SpA**

mod

**Regione Campania** (sagerne C-516/12 – C-518/12)

**Provincia di Napoli** (sagerne C-516/12 og C-518/12),

har

DOMSTOLEN (Femte Afdeling)

sammensat af afdelingsformanden, T. von Danwitz, og dommerne E. Juhász, A. Rosas, D. Šváby og C. Vajda (refererende dommer),

generaladvokat: P. Cruz Villalón

justitssekretær: fuldmægtig A. Impellizzeri,

på grundlag af den skriftlige forhandling og efter retsmødet den 20. november 2013,

efter at der er afgivet indlæg af:

- CTP – Compagnia Trasporti Pubblici SpA ved avvocato M. Malena
- Regione Campania ved avvocati L. Buondonno, M. Lacatena og M. d’Elia
- Provincia di Napoli ved avvocati L. Scetta og A. Di Falco

\* Processprog: italiensk.

- den italienske regering ved G. Palmieri, som befuldmægtiget, bistået af avvocato dello Stato P. Gentili
  - Europa-Kommissionen ved E. Montaguti og N. Yerrell, som befuldmægtigede,
- og efter at generaladvokaten har fremsat forslag til afgørelse i retsmødet den 6. februar 2014, afsagt følgende

### Dom

- 1 Anmodningerne om præjudiciel afgørelse vedrører fortolkningen af Rådets forordning (EØF) nr. 1191/69 af 26. juni 1969 om medlemsstaternes fremgangsmåde med hensyn til de med begrebet offentlig tjeneste forbundne forpligtelser inden for sektoren for transport med jernbane, ad landeveje og sejlbare vandveje (EFT L 156, s. 1), som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 1893/91 af 20. juni 1991 (EFT L 169, s. 1, herefter »forordning nr. 1191/69«).
- 2 Anmodningerne er indgivet inden for rammerne af en tvist mellem CTP – Compagnia Trasporti Pubblici SpA (herefter »CTP«) på den ene side og Regione Campania (regionen Campanien) (sagerne C-516/12 – C-518/12) og Provincia di Napoli (provinsen Napoli) (sagerne C-516/12 og C-518/12) på den anden side vedrørende de sidstnævntes nægtelse af at tildele CTP en kompensation for de byrder, der opstår som følge af levering af lokale offentlige transportydelser.

### Retsforskrifter

#### *EU-retten*

- 3 Artikel 1, stk. 1-5, i forordning nr. 1191/69, der er indeholdt i forordningens afdeling I med overskriften »Almindelige bestemmelser«, bestemmer:
  - »1. Denne forordning gælder for transportvirksomheder, som præsterer tjenesteydelser inden for transport med jernbane, ad landevej og sejlbare vandveje.

Medlemsstaterne kan fra forordningens anvendelsesområde udelukke virksomheder, hvis aktiviteter udelukkende omfatter transportydelser i byer, forstæder eller regioner.

  2. I denne forordning forstås ved:
    - »transportydelser i byer og forstæder«, transportydelser, der opfylder behovene i en bykerne eller et byområde samt transportbehovene mellem denne bykerne eller dette byområde og de dertil hørende forstæder
    - »transportydelser i regioner«, transportydelser, der tager sigte på at opfylde transportbehovene i en region.
  3. Medlemsstaternes kompetente myndigheder ophæver de med begrebet offentlig tjeneste forbundne forpligtelser, der er defineret i denne forordning og pålagt inden for transport med jernbane, ad landevej og sejlbare vandveje.

4. For at sikre tilstrækkelige transportydelser, navnlig under hensyntagen til samfunds- og miljømæssige faktorer og til den fysiske planlægning, eller med henblik på at tilbyde bestemte prisbetingelser til fordel for bestemte grupper af rejsende, kan medlemsstaternes kompetente myndigheder indgå kontrakter om offentlig tjeneste med en transportvirksomhed. Betingelser og nærmere bestemmelser for sådanne kontrakter er fastsat i afdeling V.

5. Medlemsstaternes kompetente myndigheder kan dog opretholde eller pålægge de forpligtelser til offentlig tjeneste, der er omhandlet i artikel 2, for personbefordring i byer, forstæder og regioner. Betingelser og nærmere bestemmelser herfor, herunder kompensationsformer, er fastsat i afdeling II, III og IV.

[...]«

4 I den oprindelige affattelse af forordning nr. 1191/69 forud for de ændringer, som fulgte af forordning nr. 1893/91, var artikel 1 affattet som følger:

»1. Medlemsstaterne ophæver de jernbane-, landevejs- og vandvejstrafik påbudte og i denne forordning definerede forpligtelser, som er forbundet med begrebet offentlig tjeneste.

2. Forpligtelserne kan dog opretholdes i det omfang, de er nødvendige til sikring af en tilstrækkelig trafikbetjening.

3. Med hensyn til personbefordring finder stk. 1 ikke anvendelse på befodringsvederlag og -vilkår, som en medlemsstat har pålagt i en eller flere sociale gruppers interesse.

4. De byrder, der opstår for transportvirksomhederne ved opretholdelsen af forpligtelser i henhold til stk. 2 og ved anvendelsen af befodringsvederlag og -vilkår i henhold til stk. 3, skal kompenseres efter de i denne forordning fastsatte fælles metoder.«

5 Artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 1191/69 bestemmer:

»Ved forpligtelser til offentlig tjeneste forstås forpligtelser, som transportvirksomheden ikke ville påtage sig i egen forretningsmæssig interesse eller i hvert fald ikke i samme omfang og ikke på samme betingelser.«

6 Nævnte forordnings afdeling II med overskriften »Fælles principper for ophævelse eller opretholdelse af forpligtelser til offentlig tjeneste« omfatter artikel 3-8:

7 Samme forordnings artikel 4 har følgende ordlyd:

»1. Det er overladt transportvirksomhederne at anmode medlemsstaternes kompetente myndigheder om fuldstændig eller delvis ophævelse af en forpligtelse til offentlig tjeneste, såfremt der opstår økonomiske ulemper for dem på grund af denne forpligtelse.

2. Transportvirksomhederne kan i deres ansøgninger foreslå at erstatte den for øjeblikket benyttede transportteknik med en anden. Transportvirksomhederne beregner i henhold til artikel 5, hvorledes deres økonomiske stilling ville kunne forbedres ved besparelser.«

8 Artikel 6 i forordning nr. 1191/69 har følgende ordlyd:

»1. Transportvirksomhederne indgiver ansøgninger i henhold til artikel 4 til medlemsstaternes kompetente myndigheder inden et år efter denne forordnings ikrafttræden.

Transportvirksomhederne kan også indgive ansøgninger efter udløbet af den ovenfor fastsatte frist, hvis de konstaterer, at forudsætningerne i artikel 4, stk. 1, er opfyldte.

2. Beslutningerne om en tidsbegrænset fuldstændig eller delvis opretholdelse eller ophævelse af en forpligtelse til offentlig tjeneste fastsætter ydelse af en kompensation for de derved opståede byrder, og denne beregnes efter de fælles metoder i artiklerne 10-13.

3. Medlemsstaternes kompetente myndigheder træffer afgørelse om drifts- eller befordringspligter inden et år og om tarifpligter inden seks måneder fra ansøgningens dato.

Retten til kompensation opstår den dag, hvor de kompetente myndigheder træffer afgørelse, dog tidligst 1. januar 1971.

4. Medlemsstaternes kompetente myndigheder kan imidlertid forlænge fristen i stk. 3, første afsnit, dog længst indtil 1. januar 1972, såfremt de anser dette for nødvendigt på grund af antallet og betydningen af de enkelte virksomheder indgivne ansøgninger. Retten til kompensation opstår i så fald på dette tidspunkt.

Vil medlemsstaternes kompetente myndigheder anvende denne mulighed, underretter de de pågældende virksomheder herom inden seks måneder efter ansøgningernes indgivelse.

Befinder en medlemsstat sig i særlige vanskeligheder, kan Rådet på dennes anmodning og på forslag af Kommissionen bemyndige den til at forlænge fristen i første afsnit indtil 1. januar 1973.

5. Har de kompetente myndigheder ikke truffet nogen beslutning inden for de fastsatte frister, er den forpligtelse, om hvis ophævelse der er blevet ansøgt i henhold til artikel 4, stk. 1, ophævet.

6. Rådet undersøger på grundlag af en beretning, som Kommissionen skal forelægge inden 31. december 1972, forholdene i de enkelte medlemsstater med hensyn til gennemførelsen af denne forordning.«

9) Afdeling V i forordning nr. 1191/69 med overskriften »Kontrakter om offentlig tjeneste« indeholder én artikel, nemlig artikel 14, der bestemmer:

»1. Ved kontrakt om offentlig tjeneste forstås en kontrakt, der indgås mellem en medlemsstats kompetente myndigheder og en transportvirksomhed med henblik på at sikre offentligheden tilstrækkelige transportydelser.

Kontrakten om offentlig tjeneste kan særligt omfatte:

- transportydelser, der følger fastsatte regler om kontinuitet, regelmæssighed, kapacitet og kvalitet
- supplerende transportydelser
- transportydelsen til bestemte priser og på bestemte vilkår, især for bestemte grupper af rejsende eller bestemte forbindelser
- tilpasninger af ydelserne til de faktiske behov.

2. Kontrakter om offentlig tjeneste omfatter bl.a. følgende punkter:

- a) særlige oplysninger om transportydelserne, navnlig vedrørende kontinuitet, regelmæssighed, kapacitet og kvalitet

- b) prisen på ydelserne i henhold til kontrakten, der enten udgør et tillæg til takstindtægterne eller omfatter indtægterne, samt nærmere bestemmelser for de finansielle forbindelser mellem de to parter
- c) reglerne vedrørende tillægskontrakter og kontraktændringer, navnlig for at tage hensyn til uforudsete ændringer
- d) aftalens gyldighedsperiode
- e) sanktioner i tilfælde af misligholdelse af kontrakten.

3. De aktiver, der anvendes til transportydelser, som er omfattet af en kontrakt om offentlig tjeneste, kan enten tilhøre virksomheden eller være stillet til dennes rådighed.

4. Enhver virksomhed, der har til hensigt at afbryde eller foretage væsentlige ændringer i en transporttjeneste, som den yder offentligheden vedvarende og regelmæssigt, og som ikke er omfattet af kontraktordningen eller forpligtelsen til offentlig tjeneste, underretter medlemsstatens kompetente myndighed herom med et varsel på mindst tre måneder.

De kompetente myndigheder kan give afkald på denne underretning.

Denne bestemmelse berører ikke andre gældende nationale fremgangsmåder i forbindelse med retten til at afbryde eller ændre transportydelser.

5. Efter at have modtaget den i stk. 4 omhandlede underretning kan de kompetente myndigheder pålægge virksomheden at opretholde den pågældende tjenesteydelse endnu i højst et år fra datoen for varslat, og de giver virksomheden meddelelse herom mindst en måned inden varslets udløb.

De kan ligeledes tage initiativ til forhandlinger om oprettelse eller ændring af en sådan transportydelse.

6. De byrder, der for transportvirksomhederne er en følge af de i stk. 5 nævnte forpligtelser, kompenseres efter de i afdeling II, III og IV fastsatte fælles metoder.«

10 I den oprindelige affattelse af forordning nr. 1191/69 forud for de ændringer, som fulgte af forordning nr. 1893/91, havde artikel 14 følgende ordlyd:

»1. Efter denne forordnings ikrafttræden kan medlemsstaterne kun pålægge en transportvirksomhed forpligtelser til offentlig tjeneste, for så vidt som disse er nødvendige for at sikre en tilstrækkelig trafikbetjening, såfremt det ikke drejer sig om de tilfælde, der nævnes i artikel 1, stk. 3.

2. Opstår der for transportvirksomhederne på grund af de således pålagte forpligtelser økonomiske ulemper i henhold til artikel 5, stk. 1 og 2, eller byrder i henhold til artikel 9, fastsætter medlemsstaternes kompetente myndigheder i deres beslutninger om pålæggelse af disse forpligtelser en kompensation for de deraf følgende byrder. Bestemmelserne i artikel 10-13 skal anvendes.«

### *Italiensk ret*

- 11 Artikel 17 i decreto legislativo n. 422 – Conferimento alle regioni ed agli enti locali di funzioni e compiti in materia di trasporto pubblico locale, a norma dell'articolo 4, comma 4, della legge 15 marzo 1997, n. 59 (lovdekret nr. 422 om overdragelse af funktioner og opgaver inden for området for offentlig lokal transport til regioner og lokale myndigheder i overensstemmelse med artikel 4, stk. 4, i lov nr. 59 af 15.3.1997) af 19. november 1997 (GURI nr. 287 af 10.12.1997, s. 4) bestemmer:

»Regionerne, provinserne og kommunerne fastlægger forpligtelser til offentlig tjeneste med henblik på at sikre forbrugernes mobilitet i henhold til artikel 2 i [forordning 1191/69], og de regulerer de økonomiske kompensationer for de tjenesteydende virksomheder i forbindelse med de i artikel 19 omhandlede tjenestekontrakter, idet der i medfør af den nævnte fællesskabsbestemmelse tages højde for både takstindtægter og indtægter fra eventuelle supplerende mobilitetstjenester.«

### **Twisterne i hovedsagerne og det præjudicielle spørgsmål**

- 12 CTP leverer lokale offentlige transportydelser i provinsen Napoli. Selskabet indgav i denne forbindelse til Regione Campania og Provincia di Napoli flere ansøgninger, som der blev givet afslag på, om kompensation for den økonomiske ulempe, som selskabet mente, at det havde lidt på grund af leveringen af disse ydelser.
- 13 CTP nedlagde for Tribunale amministrativo regionale per la Campania påstand om annullation af disse administrative afgørelser. Det er nævnte rets opfattelse, at i medfør af artikel 4 i forordning nr. 1191/69 kan retten til kompensation for en sådan økonomisk ulempe kun opstå, hvis en transportvirksomhed forinden har indgivet en ansøgning om ophævelse af den forpligtelse til offentlig tjeneste, som den er underlagt, og udelukkende når de kompetente myndigheder giver afslag på denne ansøgning. Efter at have fastslået, at CTP ikke havde indgivet en sådan ansøgning om ophævelse, afsagde Tribunale amministrativo regionale per la Campania tre domme, som ikke gav CTP medhold i de af selskabet anlagte søgsmål.
- 14 CTP appellerede de tre domme afsagt af Tribunale amministrativo regionale per la Campania til den forelæggende ret. Den forelæggende ret er af den opfattelse, at artikel 1, 4 og 6 i forordning nr. 1191/69 kan fortolkes på to forskellige måder hvad angår spørgsmålet om, hvornår retten til kompensation for en transportvirksomhed, der er underlagt en forpligtelse til offentlig tjeneste, kan opstå.
- 15 I henhold til en såkaldt »teleologisk« fortolkning som den anlagt af Tribunale amministrativo regionale per la Campania kan retten til kompensation kun opstå, efter at den pågældende transportvirksomhed har indgivet en ansøgning om ophævelse af forpligtelsen til offentlig tjeneste til de kompetente myndigheder. Den forelæggende ret har i denne forbindelse henvist til artikel 17 i nævnte lovdekret nr. 422 af 19. november 1997, som indeholder bestemmelser om indgåelse af tjenestekontrakter, og har herved præciseret, at til forskel fra den tidligere koncessionsordning, minder den aktuelle ordning om en tjenesteydelseskontrakt, eftersom det beløb, som den offentlige myndighed betaler, kan sidestilles med en gensidigt bebyrdende erstatning for en frivilligt optaget forpligtelse. Retten har imidlertid tilføjet, at denne ret til kompensation, selv om den er fastsat ved en kontrakt, kun kan opstå efter en ansøgning om ophævelse af forpligtelsen til offentlig tjeneste.
- 16 Efter en såkaldt »systematisk« fortolkning opstår retten til kompensation fuldt ud, uden at transportvirksomheden skal indgive en ansøgning om ophævelse, for så vidt som denne ret vedrører en forpligtelse til offentlig tjeneste, hvis opretholdelse er tilladt i henhold til artikel 1, stk. 5, i forordning nr. 1191/69, der omhandler personbefordring i byer, forstæder og regioner.

- 17 På denne baggrund har Consiglio di Stato besluttet at udsætte sagen og at forelægge Domstolen følgende præjudicielle spørgsmål, som er identiske i sagerne C-516/12 – C-518/12:

»Opstår retten til kompensation i henhold til artikel 4 i [forordning nr. 1191/69] kun, såfremt de kompetente myndigheder efter særskilt ansøgning herom har besluttet ikke at ophæve den tjenesteforpligtelse, som medfører økonomiske ulemper for transportvirksomheden, eller finder denne bestemmelse kun anvendelse på de tjenesteforpligtelser, som i henhold til forordningen skal ophæves og ikke må opretholdes?«

- 18 Ved kendelse afsagt af Domstolens præsident den 29. november 2012 blev sagerne C-516/12 – C-518/12 forenet med henblik på den skriftlige forhandling, den mundtlige forhandling og dommen.

### **Om det præjudicielle spørgsmål**

- 19 Indledningsvis skal de rammer, hvori anmodningerne om præjudiciel afgørelse indgår, fastlægges.
- 20 For det første er der intet i de for Domstolen fremlagte sagsakter, der antyder, at Den Italienske Republik har gjort brug af muligheden efter artikel 1, stk. 1, andet afsnit, i forordning nr. 1191/69 til at udelukke de virksomheder, hvis aktiviteter udelukkende omfatter transportydelser i byer, forstæder eller regioner, fra forordningens anvendelsesområde. Følgelig finder forordningens bestemmelser fuldt ud anvendelse på hovedsagerne, og det præjudicielle spørgsmål skal undersøges i lyset af disse bestemmelser (jf. analogt dom Antrop m.fl., C-504/07, EU:C:2009:290, præmis 17).
- 21 Det bemærkes for det andet, at det ifølge fast retspraksis udelukkende påhviler den forelæggende ret at fastlægge indholdet af de spørgsmål, den vil forelægge Domstolen. Det tilkommer nemlig udelukkende de nationale retter, for hvilke tvisten er indbragt, og som har ansvaret for den retsafgørelse, der skal træffes, på grundlag af omstændighederne i den konkrete sag at vurdere, såvel om en præjudiciel afgørelse er nødvendig for, at de kan afsige dom, som relevansen af de spørgsmål, de forelægger Domstolen (dom Kersbergen-Lap og Dams-Schipper, C-154/05, EU:C:2006:449, præmis 21 og den deri nævnte retspraksis).
- 22 Ifølge de oplysninger, som parterne har givet under retsmødet, kan de i tvisterne i hovedsagerne omhandlede lokale offentlige transportydelser, som CTP har leveret, bunde enten i en forpligtelse til offentlig tjeneste som omhandlet i artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 1191/69, eller i en kontrakt om offentlig tjeneste som omhandlet i denne forordnings artikel 14, stk. 1.
- 23 Som generaladvokaten har anført i punkt 34 og 35 i forslaget til afgørelse, finder artikel 4 i forordning nr. 1191/69, som det forelagte spørgsmål vedrører, og denne forordnings artikel 6 kun anvendelse, hvis de lokale offentlige transportydelser, som CTP har leveret, bunder i en forpligtelse til offentlig tjeneste som omhandlet i nævnte forordnings artikel 2, stk. 1. Disse artikler finder derimod ikke anvendelse, hvis de lokale offentlige transportydelser, som CTP har leveret, bunder i en kontrakt om offentlig tjeneste som omhandlet i artikel 14, stk. 1, i forordning nr. 1191/69, hvilket det tilkommer den forelæggende ret at afgøre.
- 24 I den foreliggende sag vedrører spørgsmålet fra den forelæggende ret en fortolkning af artikel 4 i forordning nr. 1191/69, uden at denne ret har beskrevet en situation, der henhører under denne forordnings artikel 14, stk. 1. Henset til den retspraksis, der er nævnt i denne doms præmis 21, skal det for Domstolen forelagte spørgsmål følgelig undersøges ud fra den antagelse, at de af CTP leverede lokale offentlige transportydelser bunder i en forpligtelse til offentlig tjeneste som omhandlet i artikel 2, stk. 1, i forordning nr. 1191/69.

- 25 Med sit spørgsmål ønsker den forelæggende ret nærmere bestemt oplyst, om artikel 4 og 6 i forordning nr. 1191/69 skal fortolkes således, at retten til kompensation for de byrder, der opstår som følge af opfyldelsen af en forpligtelse til offentlig tjeneste som omhandlet i denne forordnings artikel 2, stk. 1, kun opstår, hvis den pågældende virksomhed indgiver en ansøgning om ophævelse af denne forpligtelse, og de kompetente myndigheder træffer en afgørelse om en tidsbegrænset opretholdelse eller ophævelse af nævnte forpligtelse.
- 26 Det bemærkes herved, at ifølge artikel 4, stk. 1, i forordning nr. 1191/69, sammenholdt med denne forordnings artikel 6, stk. 2, tildeles de pågældende transportvirksomheder kun en kompensation for de byrder, der opstår som følge af en forpligtelse til offentlig tjeneste, hvis de ansøger om fuldstændig eller delvis ophævelse af denne forpligtelse, og hvis de kompetente myndigheder i modsætning til denne ansøgning træffer afgørelse om en tidsbegrænset fuldstændig eller delvis opretholdelse eller ophævelse af nævnte forpligtelse til offentlig tjeneste. Disse bestemmelser i forordning nr. 1191/69 kræver således, at de to betingelser, der er fastslået i denne doms præmis 25, er opfyldt.
- 27 Det bemærkes, at i den oprindelige affattelse forud for de ændringer, som fulgte af forordning nr. 1893/91, tillod artikel 14 i forordning nr. 1191/69 medlemsstaterne at pålægge nye forpligtelser til offentlig tjeneste, men pålagde de kompetente myndigheder i beslutningen om pålæggelse at fastsætte en kompensation for de byrder, der opstår som følge af opfyldelsen heraf.
- 28 I den oprindelige affattelse af forordning nr. 1191/69 fandt forpligtelsen til at ansøge om ophævelse af en forpligtelse til offentlig tjeneste, for at retten til kompensation kunne opstå, i medfør af denne forordnings artikel 4, sammenholdt med artikel 6, således kun anvendelse på forpligtelser, der var opstået inden forordningens ikrafttræden, mens denne ret til kompensation fuldt ud opstod for forpligtelser til offentlig tjeneste, der var opstået efterfølgende i medfør af nævnte forordnings artikel 14.
- 29 Det er korrekt, at forordning nr. 1893/91 erstattede denne bestemmelse med den nuværende affattelse af artikel 14 i forordning nr. 1191/69, der indeholder bestemmelser om indgåelse af kontrakter om offentlig tjeneste. Endvidere indførte forordning nr. 1893/91 en ny artikel 1, stk. 5, hvorefter opretholdelse og pålæggelse af forpligtelser til offentlig tjeneste sker i overensstemmelse med de betingelser og nærmere bestemmelser herfor, der er fastsat i afdeling II-IV i forordning nr. 1191/69.
- 30 Ifølge den italienske regering har forordning nr. 1893/91 hermed ændret den ordning, der finder anvendelse på pålæggelse af forpligtelser til offentlig tjeneste, således at retten til kompensation for de byrder, der opstår som følge af sådanne forpligtelser, fremover er underlagt et krav om indgivelse af en ansøgning om ophævelse af disse i medfør af denne forordnings artikel 4 og 6. Den italienske regering har til støtte for denne fortolkning fremført det argument, at efter ikrafttrædelsen af forordning nr. 1893/91 henviser den nye artikel 1, stk. 5, i forordning nr. 1191/69, som giver medlemsstaterne beføjelse til at pålægge nye forpligtelser til offentlig tjeneste, udtrykkeligt til denne forordnings afdeling II, som omfatter de nævnte artikler 4 og 6.
- 31 Som generaladvokaten har fremhævet i punkt 53 i forslaget til afgørelse, er der intet grundlag for at konkludere, at forordning nr. 1893/91 har ændret den ordning, der finder anvendelse på forpligtelser til offentlig tjeneste, som er opstået efter ikrafttrædelsen af forordning nr. 1191/69 som beskrevet i denne doms præmis 28. Tværtimod fremgår det af betragtningerne til forordning nr. 1893/91, at medlemsstaterne ikke blot inden for rammerne af en kontrakt mellem de kompetente nationale myndigheder og en transportvirksomhed kan fastsætte de nærmere regler for offentlige tjenester på transportområdet, men også at de stadig har mulighed for at opretholde eller pålægge visse forpligtelser til offentlig tjeneste. Den oprindelige ordning er således blevet suppleret med en anden ordning, der er baseret på et nyt retsinstrument, nemlig kontrakten om offentlig tjeneste, som omhandlet i artikel 14 i forordning nr. 1191/69.



- 32 Det må endvidere fastslås, at forordning nr. 1893/91 ikke har bevirket nogen ændring af artikel 4 og 6 i forordning nr. 1191/69. Denne forordnings artikel 6, stk. 1, bestemmer således, at ansøgningerne om ophævelse som omhandlet i artikel 4 skal indgives inden et år efter nævnte forordnings ikrafttræden, dvs. fra den 1. januar 1969. Endvidere er fristerne i artikel 6, stk. 3-6, bl.a. baseret på datoerne den 1. januar 1971, den 1. januar 1972, den 1. januar 1973 eller den 31. januar 1972. Det følger af det foregående, at artikel 6 i forordning nr. 1191/69 kun finder anvendelse på forpligtelser til offentlig tjeneste, der er opstået før ikrafttrædelsen af nævnte forordning, dvs. den 1. januar 1969.
- 33 Som generaladvokaten har fremhævet i præmis 55 i forslaget til afgørelse, kan det desuden ikke af ordlyden af artikel 1, stk. 5, i forordning nr. 1191/69 udledes, at samtlige bestemmelser i forordningens afdeling II-IV finder anvendelse såvel på opretholdelse som på pålæggelse af forpligtelser til offentlig tjeneste. Visse bestemmelser som artikel 3 eller artikel 7, stk. 1, finder således udelukkende anvendelse på opretholdelse af sådanne forpligtelser. Det samme gælder denne forordnings artikel 4 og 6, af hvis ordlyd det fremgår, at de udelukkende finder anvendelse på forpligtelser til offentlig tjeneste, der er opstået før den 1. januar 1969. Følgelig kan den italienske regerings argument, hvorefter nævnte forordnings artikel 1, stk. 5, skal fortolkes således, at forordningens artikel 4 og 6 finder anvendelse på pålæggelse af nye forpligtelser til offentlig tjeneste, ikke tiltrædes.
- 34 Henset til det foregående skal det forelagte spørgsmål besvares med, at artikel 4 og 6 i forordning nr. 1191/69 skal fortolkes således, at for så vidt angår forpligtelser til offentlig tjeneste, der er opstået før nævnte forordnings ikrafttræden, opstår retten til kompensation for de byrder, der opstår som følge af opfyldelsen af sådanne forpligtelser, kun, hvis den pågældende virksomhed indgiver en ansøgning om ophævelse af disse forpligtelser, og de kompetente myndigheder træffer en afgørelse om en tidsbegrænset opretholdelse eller ophævelse af de nævnte forpligtelser. Hvad derimod angår forpligtelser til offentlig tjeneste, der er opstået efter denne dato, kan en sådan ret til kompensation opstå, uden at disse samme betingelser er opfyldt.

### Sagsomkostninger

- 35 Da sagernes behandling i forhold til hovedsagernes parter udgør et led i de sager, der verserer for den forelæggende ret, tilkommer det denne at træffe afgørelse om sagsomkostningerne. Bortset fra nævnte parters udgifter kan de udgifter, som er afholdt i forbindelse med afgivelse af indlæg for Domstolen, ikke erstattes.

På grundlag af disse præmisser kender Domstolen (Femte Afdeling) for ret:

**Artikel 4 og 6 i Rådets forordning (EØF) nr. 1191/69 af 26. juni 1969 om medlemsstaternes fremgangsmåde med hensyn til de med begrebet offentlig tjeneste forbundne forpligtelser inden for sektoren for transporter med jernbane, ad landeveje og sejlbare vandveje, som ændret ved Rådets forordning (EØF) nr. 1893/91 af 20. juni 1991, skal fortolkes således, at for så vidt angår forpligtelser til offentlig tjeneste, der er opstået før nævnte forordnings ikrafttræden, opstår retten til kompensation for de byrder, der opstår som følge af opfyldelsen af sådanne forpligtelser, kun, hvis den pågældende virksomhed indgiver en ansøgning om ophævelse af disse forpligtelser, og de kompetente myndigheder træffer en afgørelse om en tidsbegrænset opretholdelse eller ophævelse af de nævnte forpligtelser. Hvad derimod angår forpligtelser til offentlig tjeneste, der er opstået efter denne dato, kan en sådan ret til kompensation opstå, uden at disse samme betingelser er opfyldt.**

Underskrifter